

Watertransitie Anders omgaan met ons water

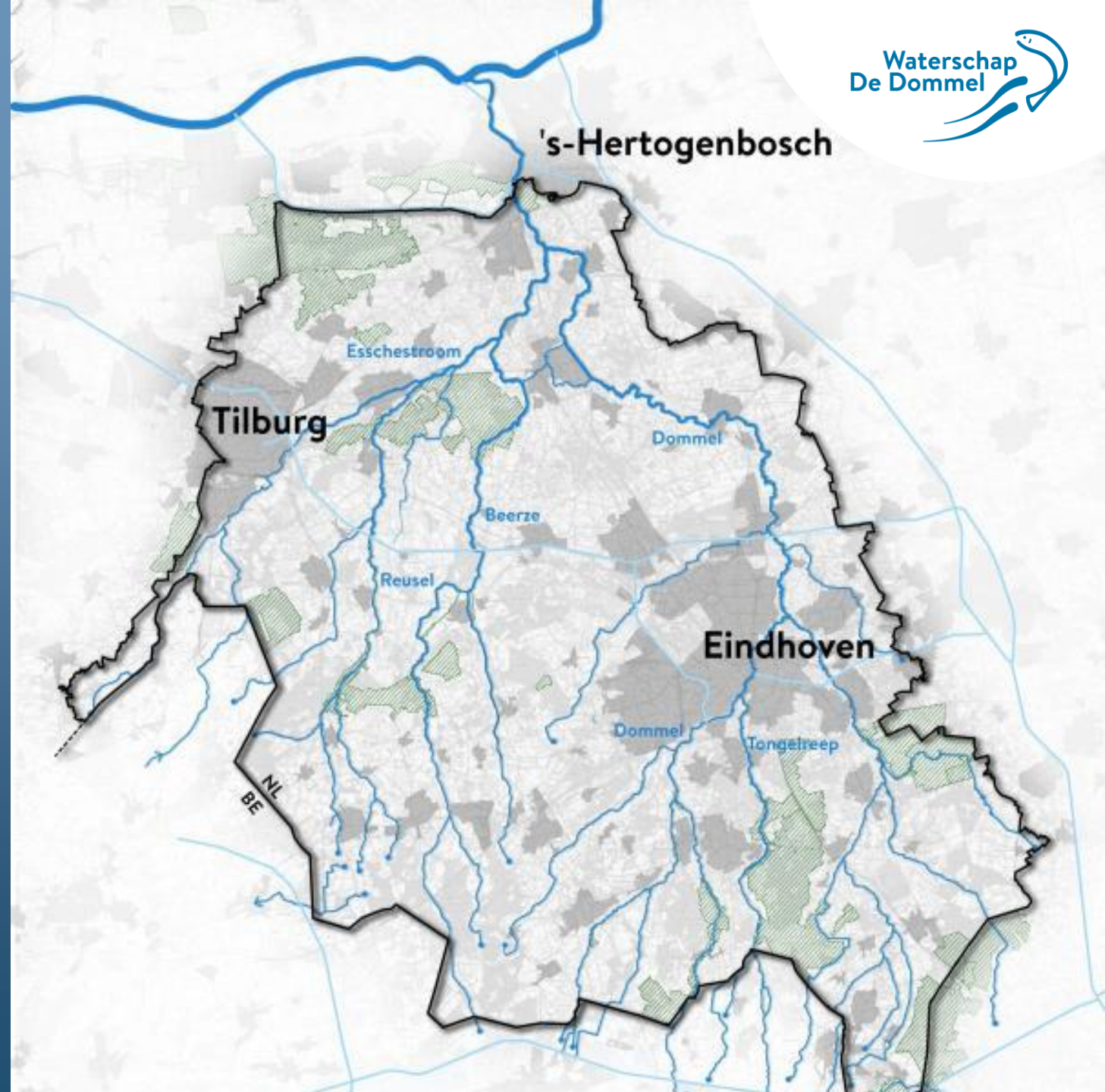
Even voorstellen

Marnix van der Kruis

Strategisch adviseur bij Waterschap de Dommel

Waterschap De Dommel

Waterschap De Dommel in het kort

- Opgericht in 1863
- Circa 560 vaste medewerkers
- Hoofdkantoor in Boxtel
- Algemeen Bestuur (30 personen)
- Dagelijks Bestuur (6 personen)
- Watergraaf: Erik de Ridder

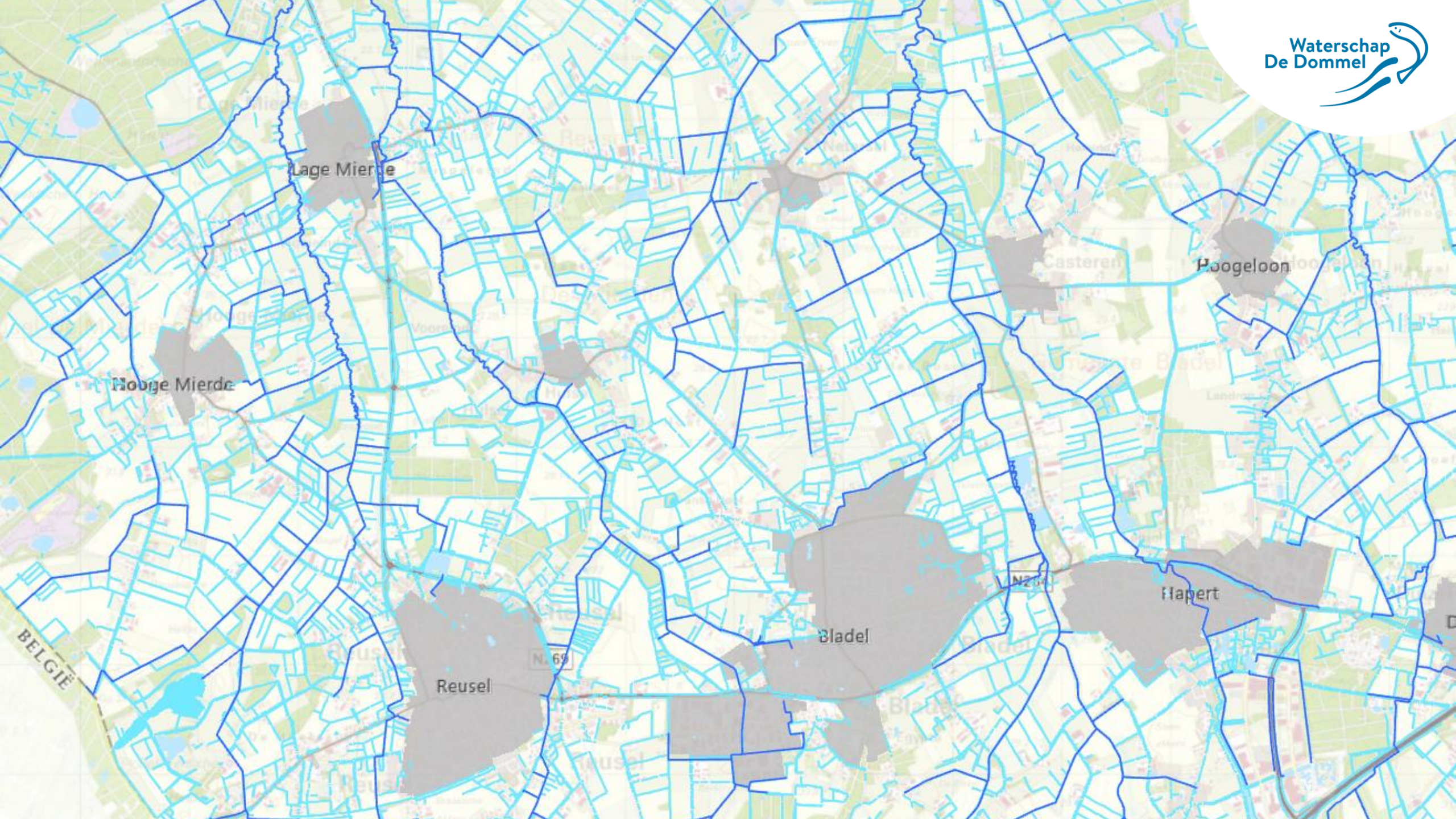

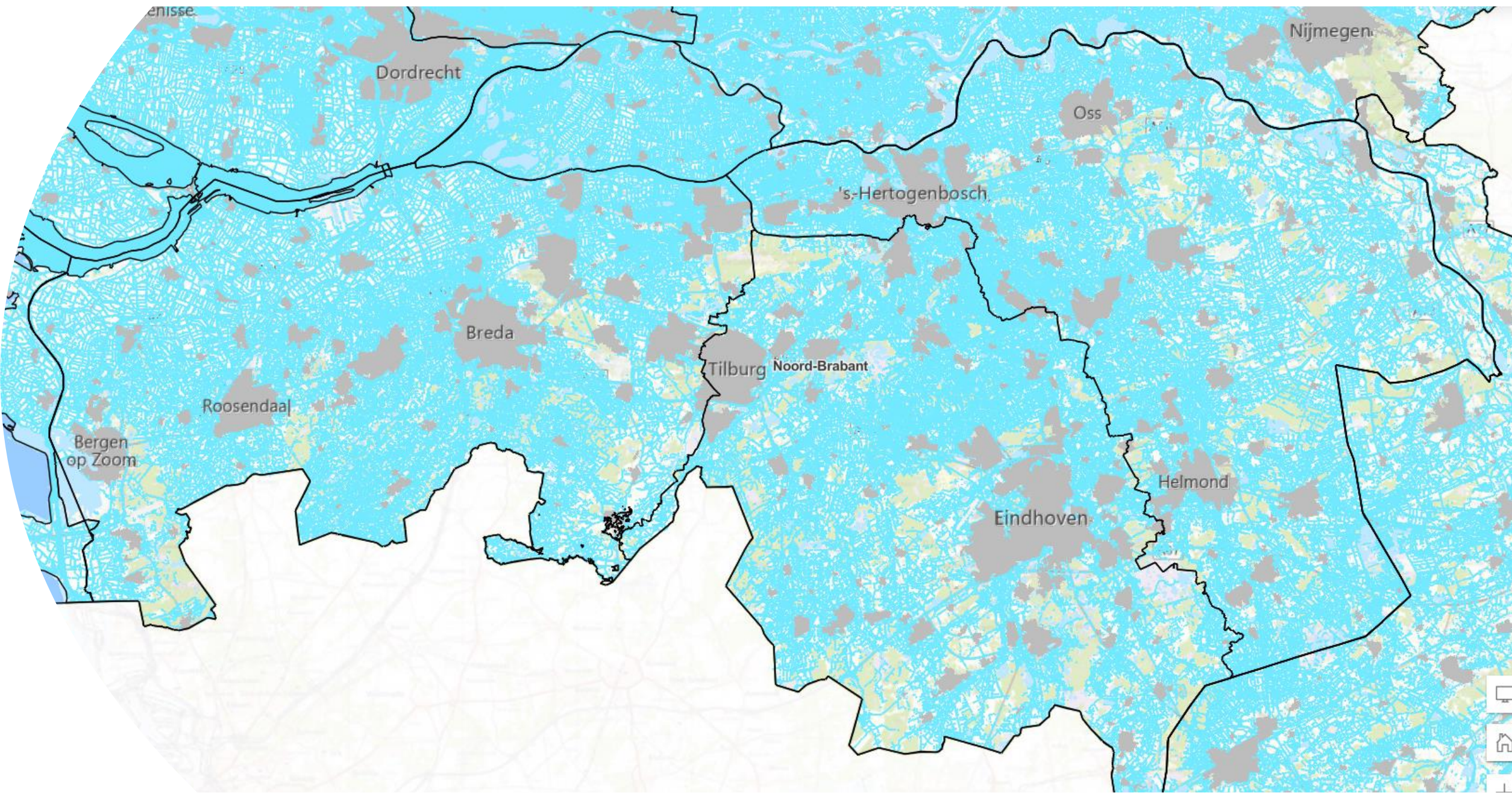
Waar komen we vandaan?

Decennia lang gewerkt om waterafvoer te optimaliseren om:

- Ruimer gebruik grond mogelijk te maken.
- Wateroverlast te voorkomen.

Keerzijde van “vooruitgang”

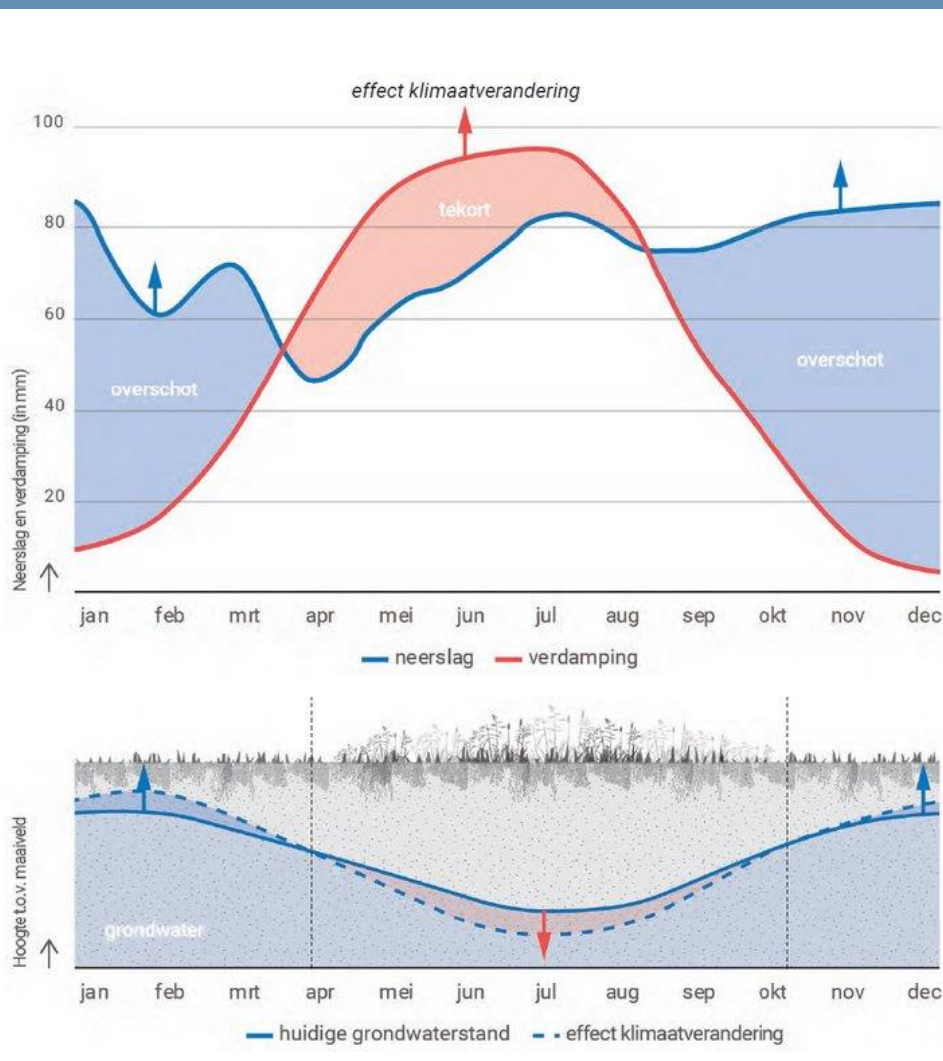
Trends vanaf jaren zestig vorige eeuw:

- De verdroging neemt toe.
- Grondwatervoorraad neemt af.
- Beken vallen met grotere regelmaat droog.
- Gewenste waterkwaliteit en ecologische kwaliteit waarborgen wordt steeds moeilijker (KRW).
- Geen/beperkte ruimte in het systeem om water op te vangen/bergen

Figuur 19: Grondwaterstanden op de hogere kop net ten zuiden van Westerhoven van 1961 tot 2021. De GHG is in blauw weergegeven, de GVG in geel en de GLG in rood.

Klimaatverandering

De KNMI'23-klimaatscenario's voor Nederland samengevat

- Versnelling van de zeespiegelstijging
- Toename van de gemiddelde temperatuur en van hitte
- Meer zon
- Toename van droogtes
- Nattere winters
- Toename van extreme zomerbuien
- Mogelijk sterkere windstoten en valwinden bij buien
- Weinig verandering in windsnelheid en -richting

Wateroverlast

Droogte

Druk op ruimte, toenemend
gebruik van (grond)water,
stikstof en afname biodiversiteit

Grote wateroverlast
en droogte

Landbouw, natuur en bebouwd gebied ondervinden veel hinder, verandering
in het omgaan met het water is noodzakelijk!

Watertransitie

Samen met gebiedspartners, inwoners, boeren en
bedrijven gaan we noodzakelijke stappen zetten

WATERTRANSITIE 2050

Wat houdt het in?

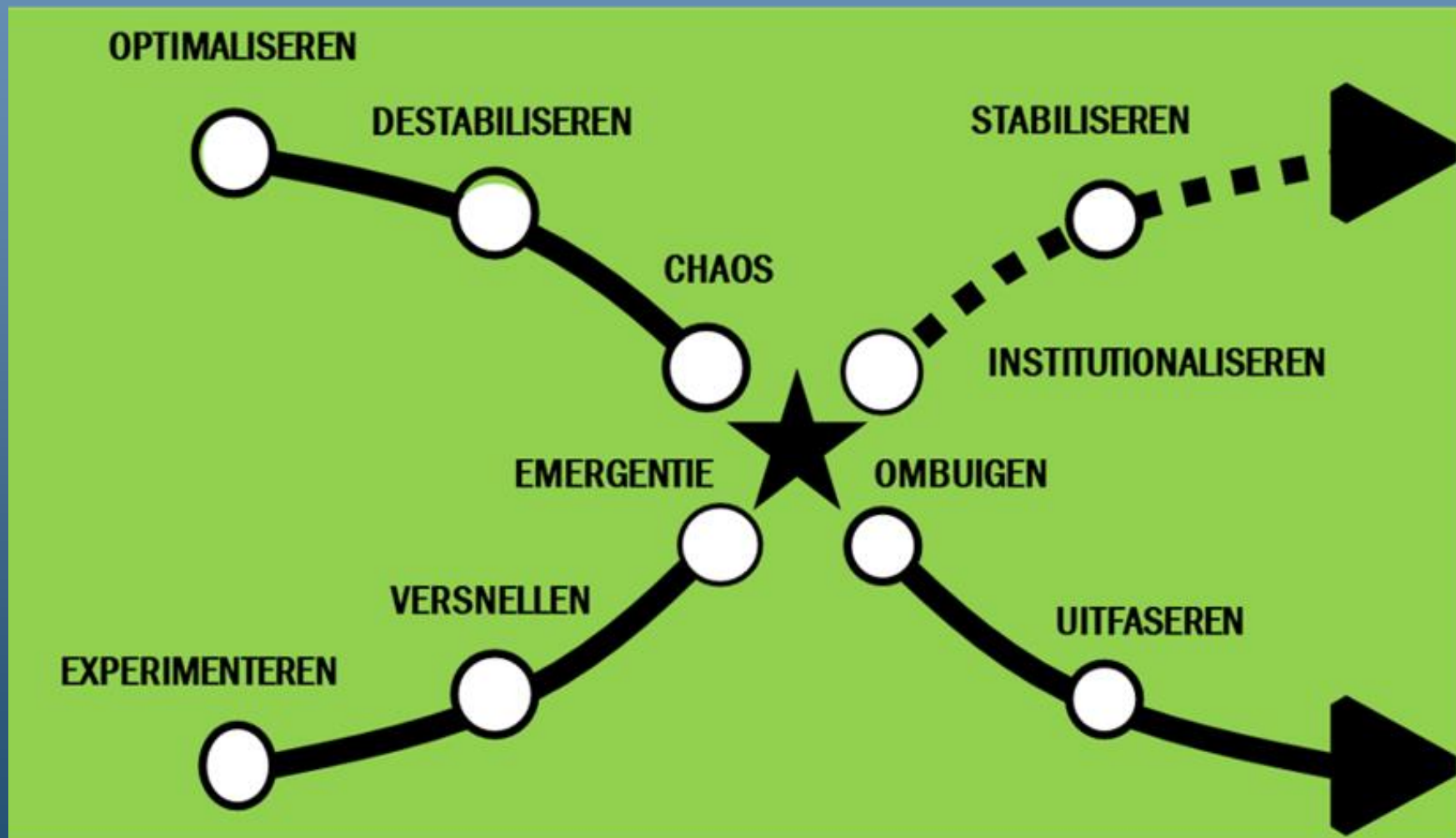
Functies passen zich aan het
bodem- en watersysteem aan

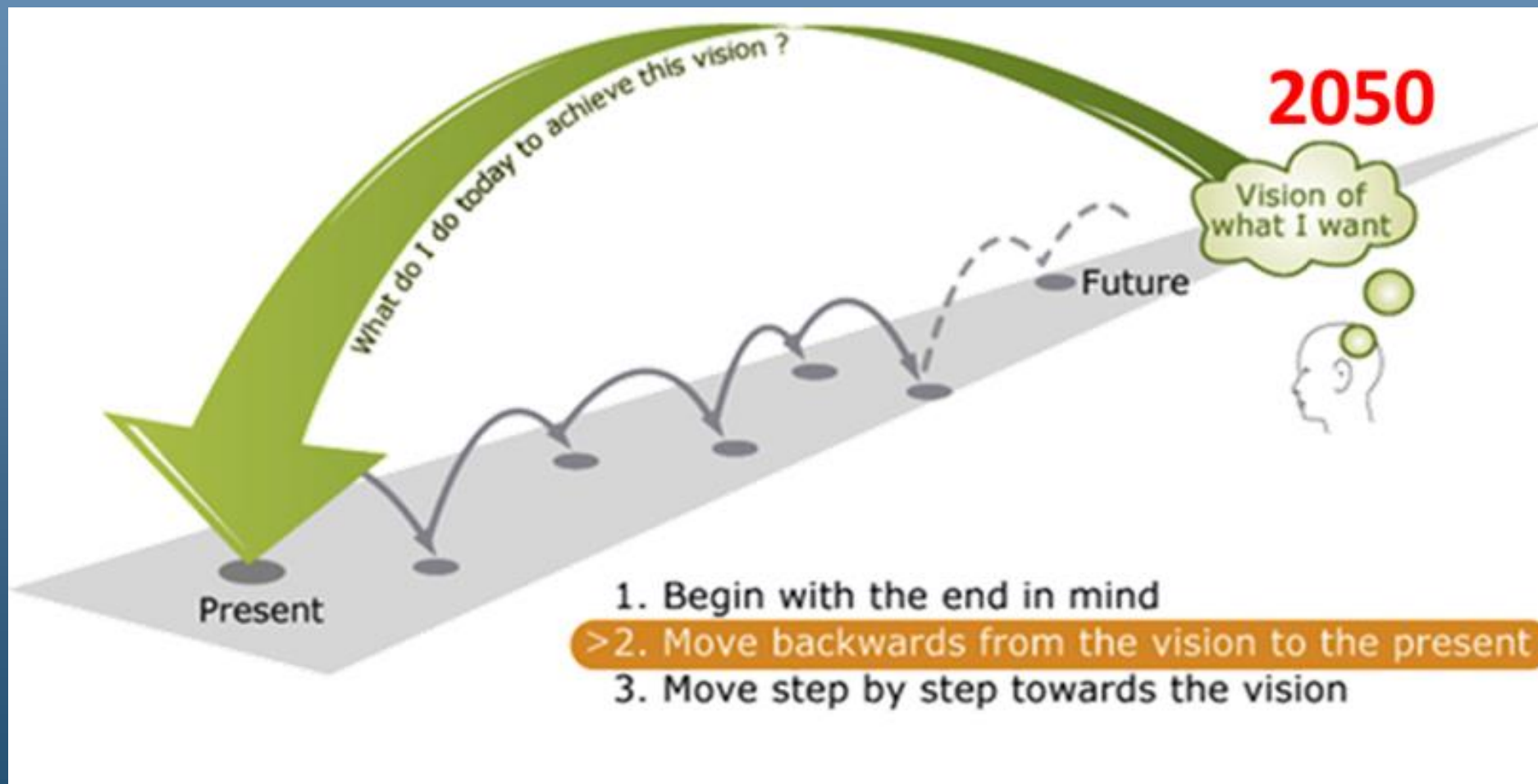
Elke druppel telt!

Transitie opgave

Waar willen we naar toe?

Wat willen we bereiken

Natuurlijker en klimaatrobuust systeem,
waarbij

- structurele toename grondwatervoorraad
- water infiltreert op hoge koppen
- afvoer van de beken sterk wordt gereduceerd
- beekdalen natter worden
- voorkomen wordt dat grond- en oppervlaktewater vervuilen
- (afval)water nog verder wordt gezuiverd

Handelingsperspectief Watertransitie

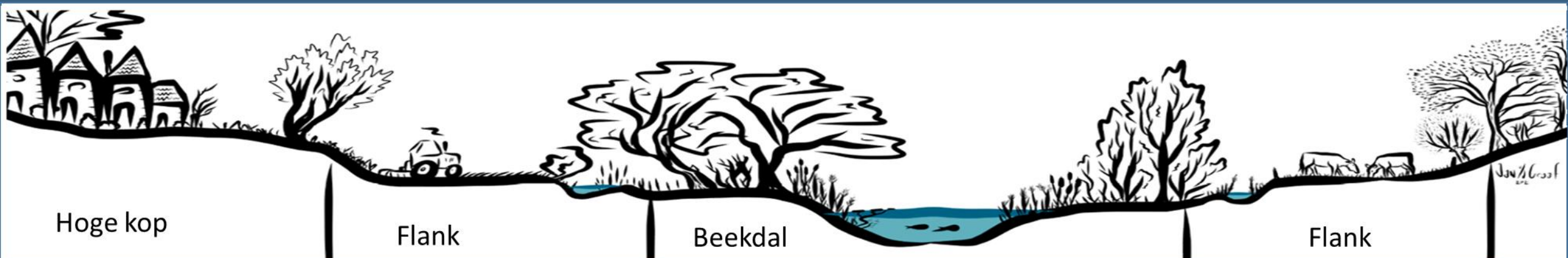
- Urgentie om te handelen is groot.
- Herstel (grond)watersysteem vraagt veel tijd. Daarom nu keuzes maken!
- Onze partners buiten én onze organisatie kunnen niet morgen alles anders doen
- **Koers verleggen en in de tijd omslagpunt bepalen** waarop strakkere regelgeving van kracht wordt
- We zetten maximaal in op verleiden en stimuleren maar bereiden ons ook voor op nieuwe regelgeving passend bij de watertransitie (omslagpunt 2030)

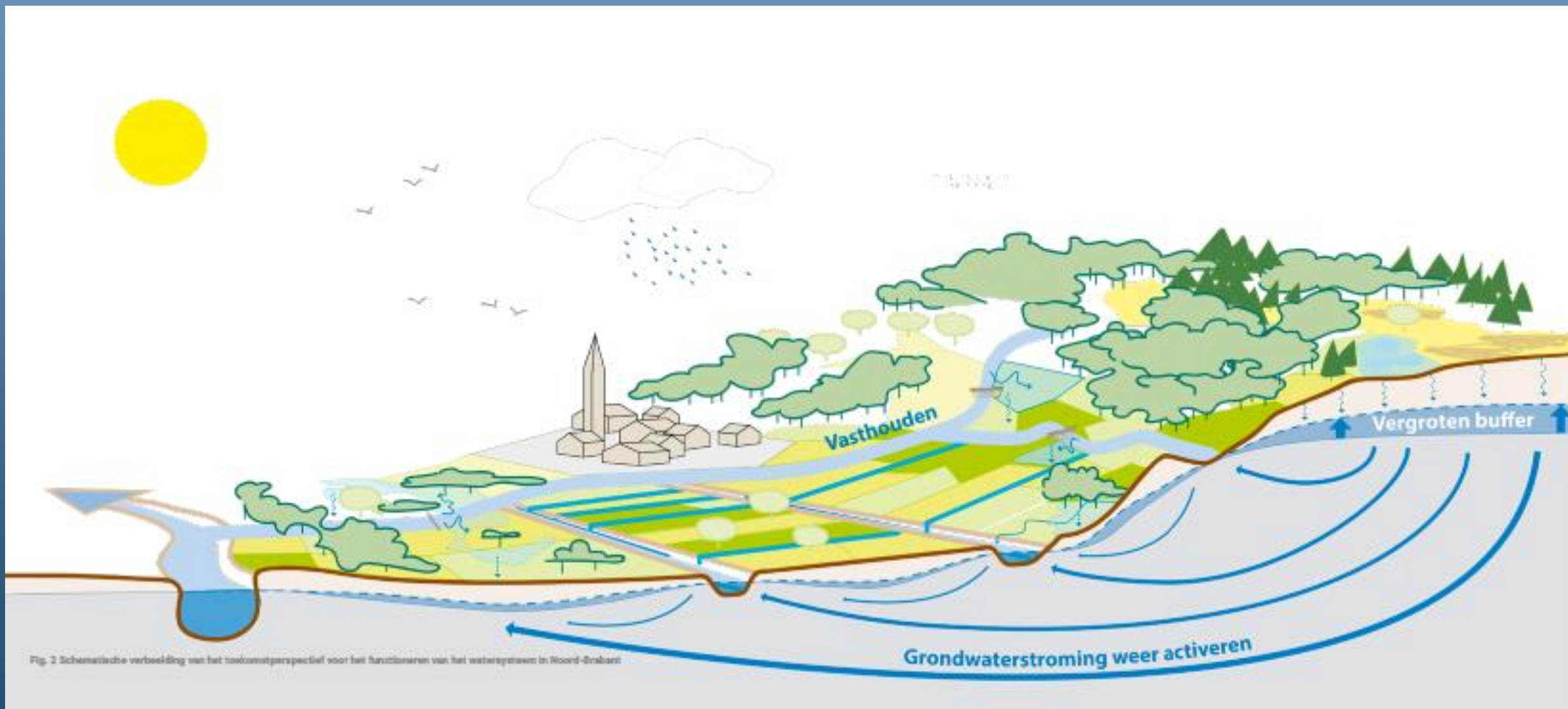
Meer info?

Handelingsperspectief Watertransitie

- Samenwerking met onze partners en grondeigenaren; binnen en buiten de GGA
- Inzetten op toekomstbestendigheid
- Ontwikkelen van nieuwe instrumenten, stimuleringsregelingen etc. om onze partners concreet te ondersteunen
- Het is noodzakelijk onderscheid te maken naar hoge koppen, flanken en beekdalen om concreet te worden en handelingsperspectief voor ons en onze partners te bieden
- Eerste stap in een langjarig proces richting een hersteld watersysteem in 2050

In het kort

2050	Beekdalen	Flanken	Hoge koppen
Wat willen we bereiken?	Voldoende ruimte om neerslagpieken op te vangen Een beekdal dat niet verdrogend werkt voor de omgeving.	Aan- en afvoer van water meer in balans bij een hoger grondwaterpeil.	Aanvulling van de grondwatervoorraad. Geen uitspoeling van milieuschadelijke stoffen.
Wat betekent dit?	Water krijgt meer ruimte Beken blijven stromen Het wordt natter Aanpassing gebruik water, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen	Stijgende grondwaterpeilen Minder beregening nodig	Hemelwater zakt de grond in (infilteert) Aanpassing gebruik water, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.
Wat gaat het waterschap anders doen?	Aanpassen schaderegelingen Compenseren waardedaling gronden bij ingrepen enkel financieel Stimuleren en reguleren voorkomen uitspoeling milieuschadelijke stoffen	Grondwaterstanden en duurzaam grondgebruik zijn op elkaar afgestemd en worden vastgelegd in regels. Stimuleren en reguleren voorkomen uitspoeling milieuschadelijke stoffen	Alle onttrekkingen worden opnieuw bekeken A-watergangen minder diep Afvoeren alleen bij piekbuien Stimuleren en reguleren voorkomen uitspoeling milieuschadelijke stoffen

Beekdal
Voldoende ruimte om pieken op te vangen. Een beekdal dat niet verdrogend werkt voor de omgeving.

Flank
Aan- en afvoer van water meer in balans bij een hoger grondwaterpeil.

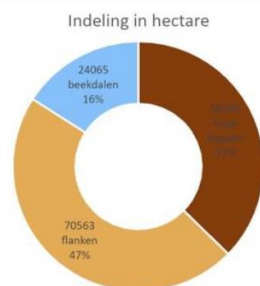
Hoge kop
Structurele aanvulling van de grondwatervoorraad.

Illustratie: H+N+S Landschapsarchitecten

Hoge koppen-flanken-beekdalen. Werkkaart.

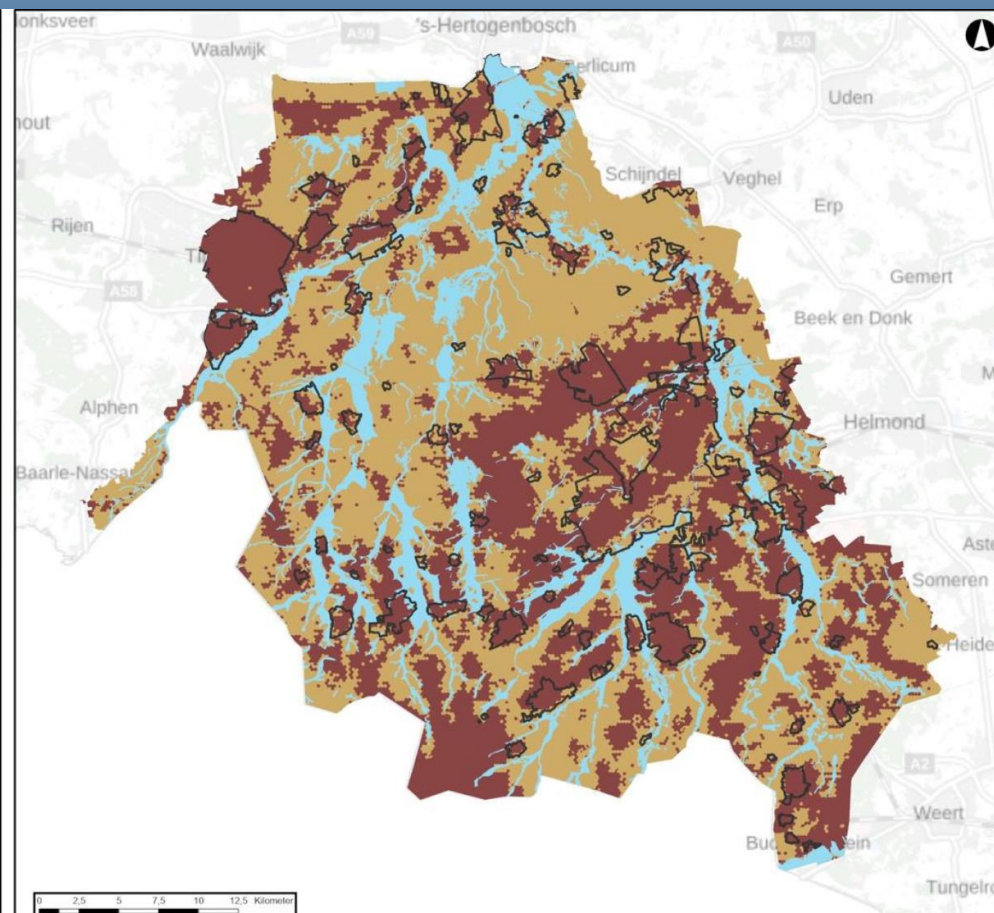
■ Hoge koppen
■ Flanken
■ Beekdalen

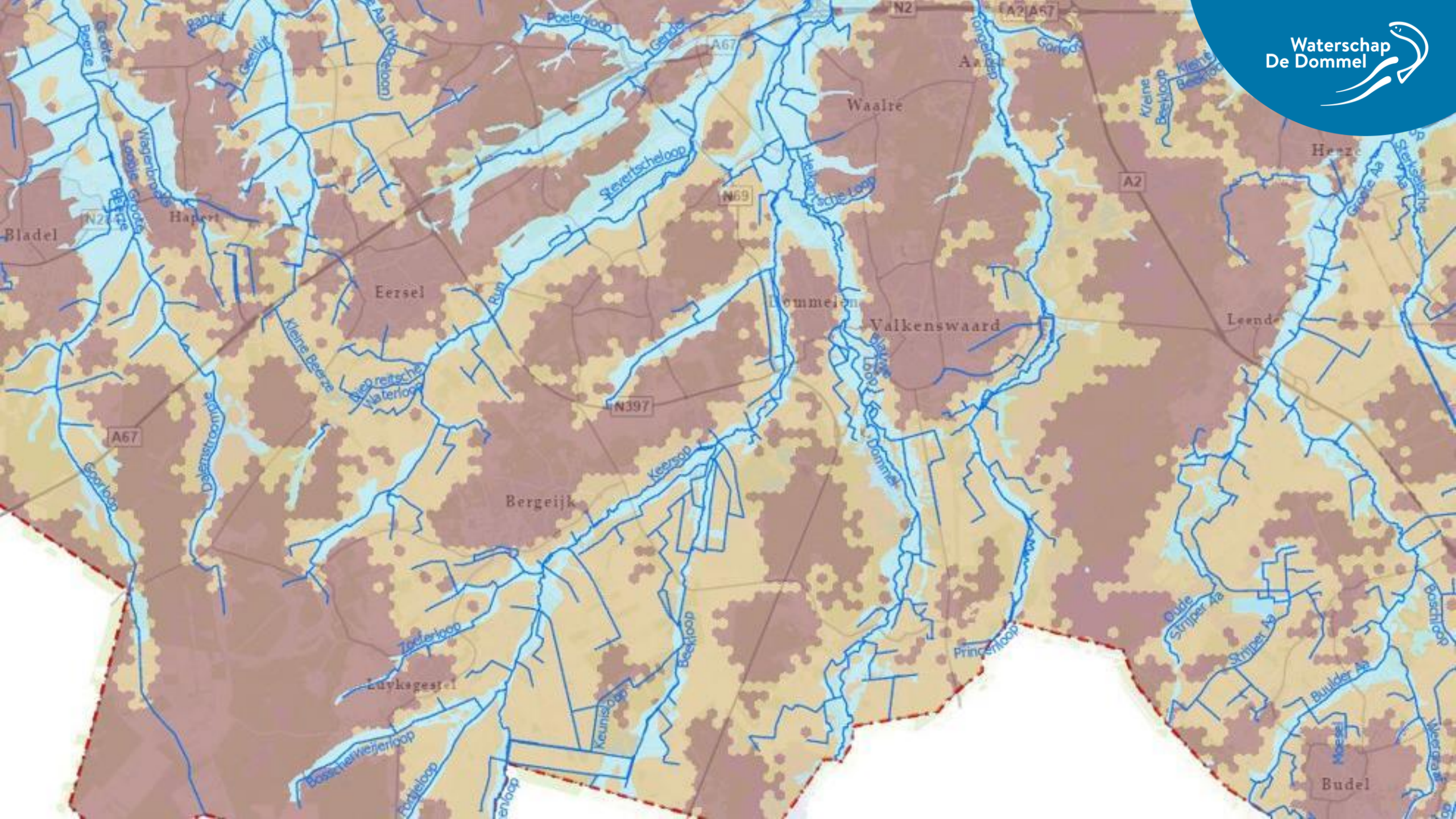

Datum: 22-12-2022 14:38

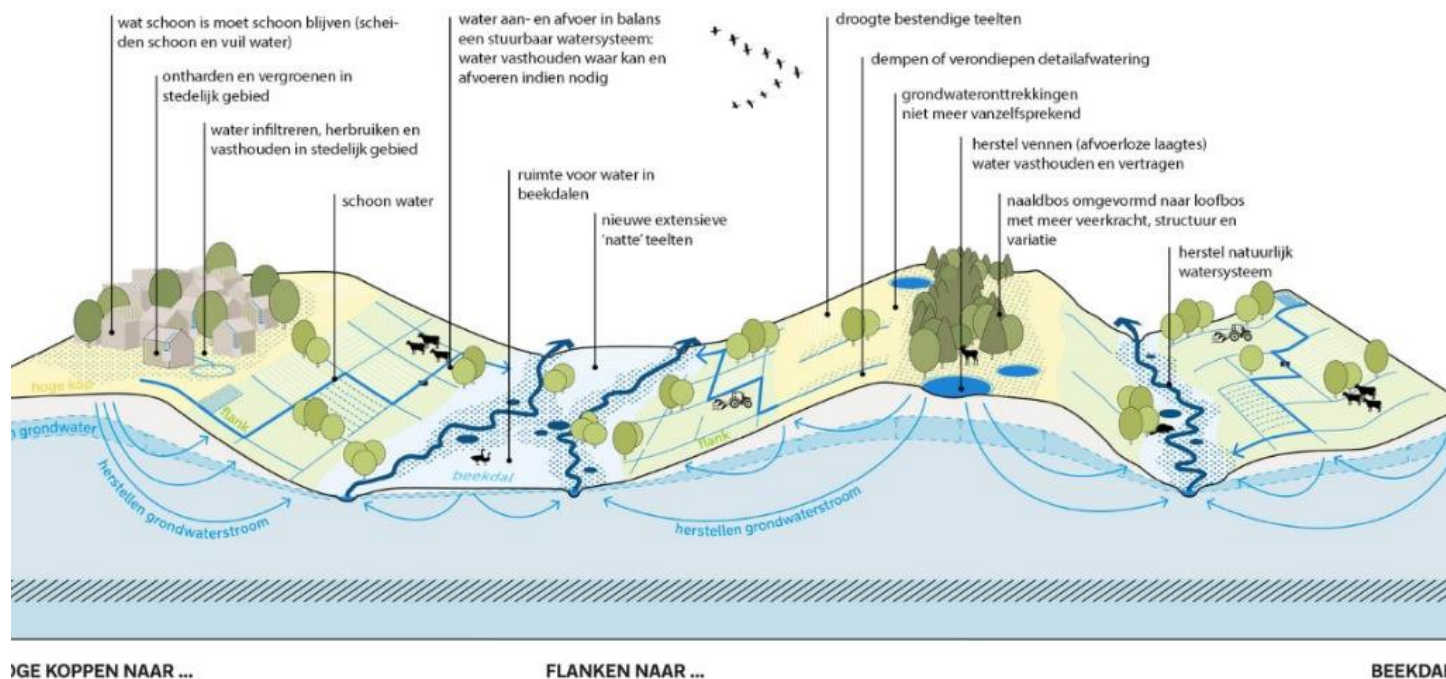
Kaartnummer :

Schaal: 1:410.000

Watervisie Wat Water Wil

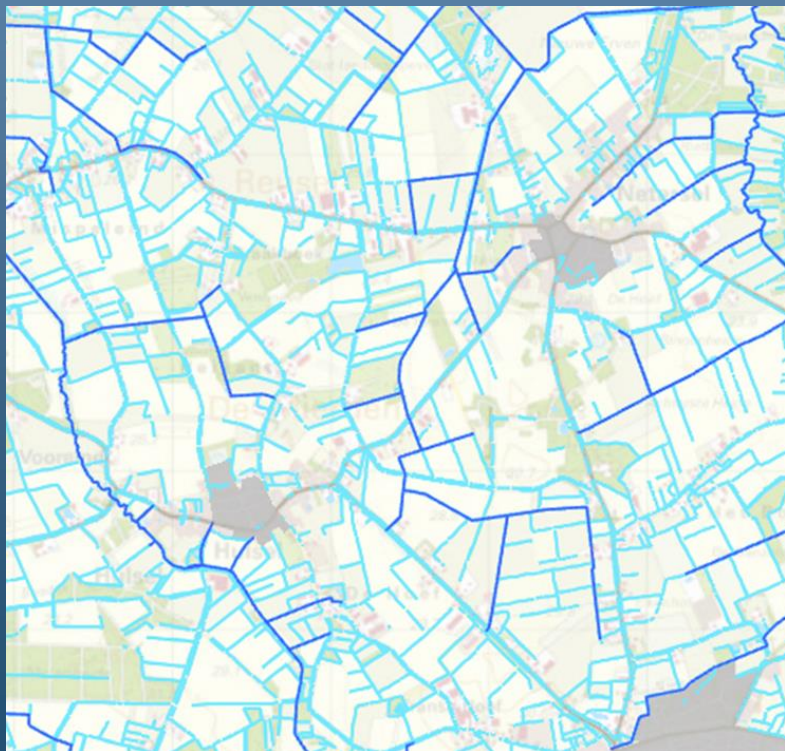

Enkele voorbeelden uit de praktijk

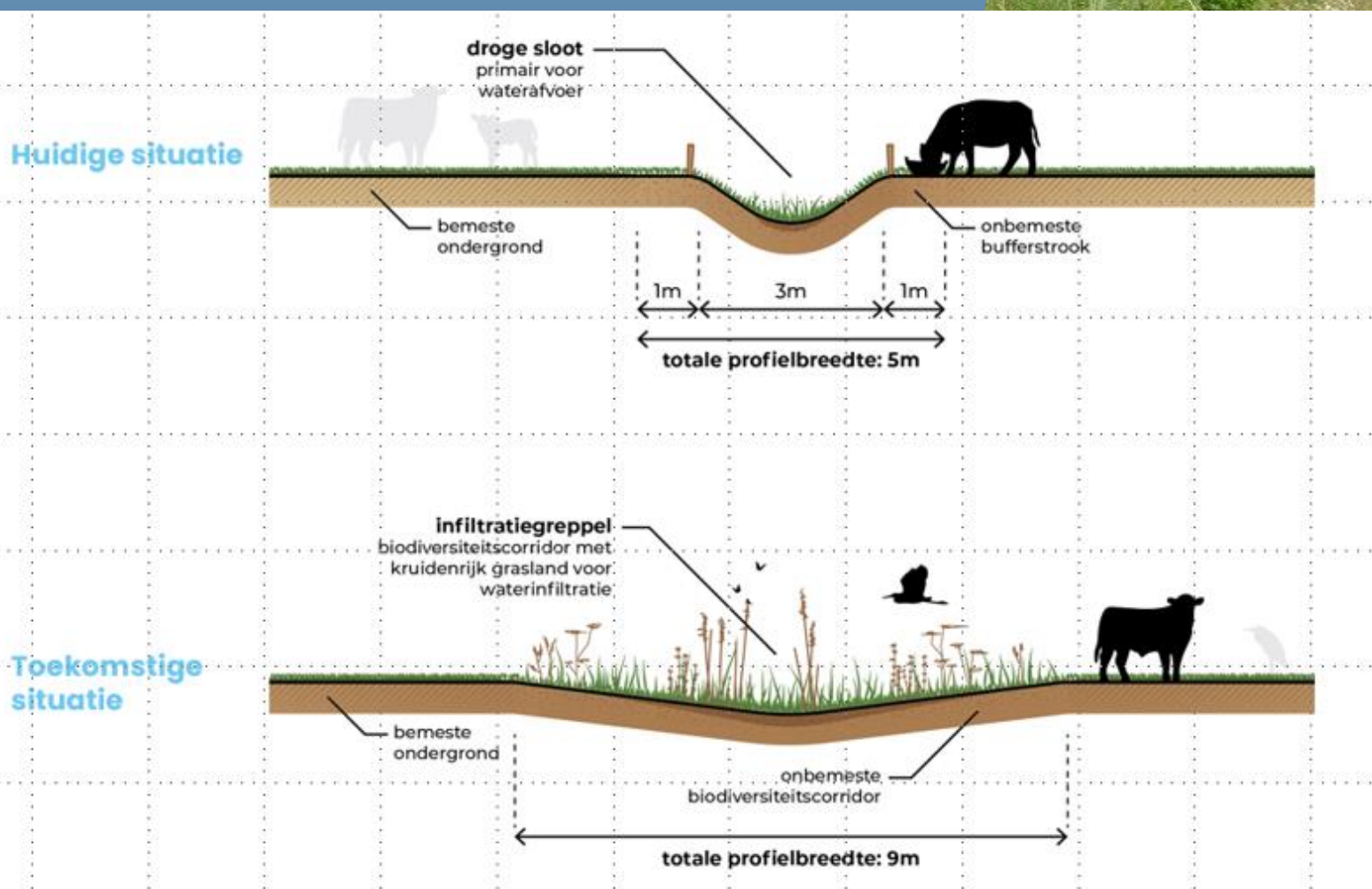

“Kintsugi”

Japanse kunst van het repareren van gebroken keramiek door deze met goud te lijmen.

Omvormen van sloten naar “gouden” randen

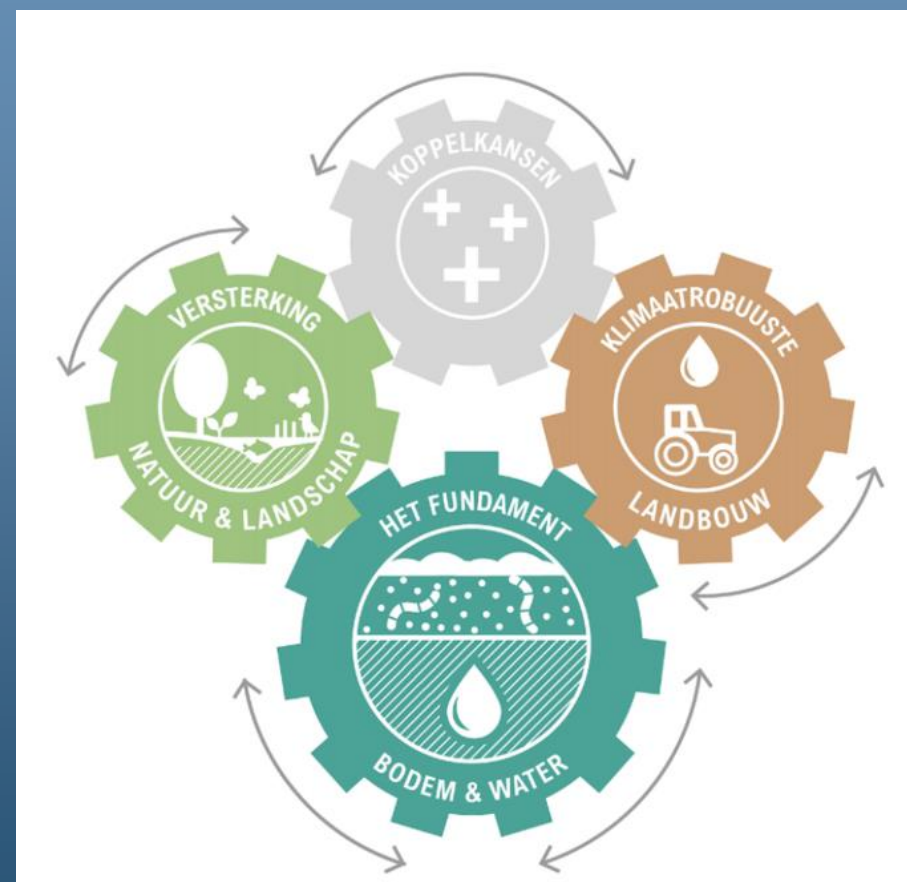
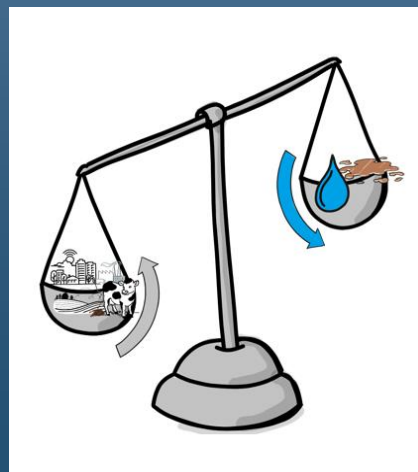
Herwaarderen van grond

Van peil volgt functie

naar

functie volgt peil

Transitie gewassen op hoge koppen en beekdalen

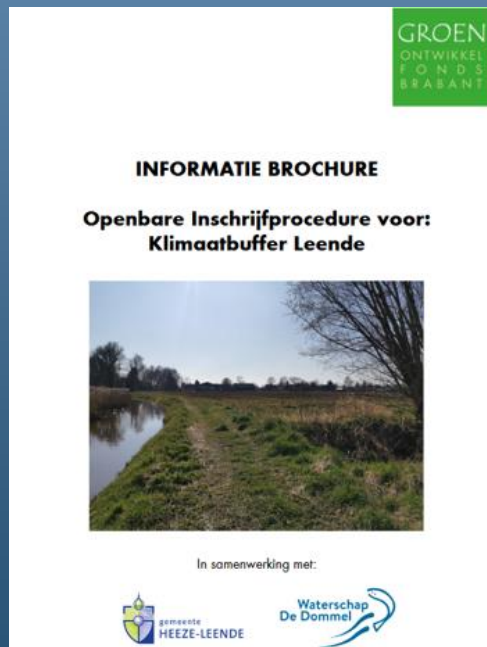

Mini Waterschapje Leende Plv. Hei Heg en Hoogeind

- Groep agrarisch ondernemers
- Aantal strategisch geplaatste stuwtjes
- Gezamenlijke App-groep voor de bediening van de stuwtjes
- Nagenoeg alle neerslag in het gebied vastgehouden en geïnfiltreerd via bermsloten.

Klimaatbuffers en meervoudig ruimtegebruik

Vragen?

**Heb je vragen,
suggesties of ideeën?
Ga met ons in gesprek!**

Marnix van der Kruis
Strategisch Adviseur
MvdKruis@Dommel.nl
06-54295187